Tweede Kamer
DER STATEN-GENERAAL

STAFNOTITIE

RESULTATEN INTERNETCONSULTATIE REGELDRUK

18 oktober 2018

1. Inleiding

Op 1 november 2018 zal de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat (EZK) een algemeen overleg over regeldruk voeren met de staatsecretaris van EZK. Ter voorbereiding hierop heeft de commissie voor EZK besloten een internetconsultatie te houden onder ondernemers over hun ervaringen met de regeldruk[1].

De commissie voor EZK geeft met de internetconsultatie uitvoering aan de eerder door haar vastgestelde jaarplanning, waarop het programma betere regelgeving staat. Op vrijdag 15 juni 2018 ontving de Tweede Kamer de programmabrief 'Merkbaar betere regelgeving en dienstverlening 2018-2021' van de staatssecretaris van EZK[2]. Onderdeel hiervan is de vermindering van de regeldruk door overbodige regels te schrappen en regels te verbeteren. De programmabrief van de staatssecretaris staat geagendeerd voor het algemeen overleg over regeldruk.

De internetconsultatie van de commissie EZK geeft inzicht in hoe het nu volgens ondernemers in de praktijk met de regeldruk staat. In de periode van 20 september 2018 tot en met maandag 15 oktober 2018 konden ondernemers uit het midden- en kleinbedrijf (mkb), zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers) en starters hun ervaringen met regeldruk delen.

2. Kernpunten

De belangrijkste constateringen op basis van de ruim 400 reacties die ondernemers op de internetconsultatie gaven over de mate van regeldruk en de initiatieven om regeldruk te verminderen zijn als volgt:

- Vrijwel alle ondernemers laten weten dat er te veel regeldruk is. Slechts vier ondernemers geven aan geen last te hebben van regeldruk of dat het wel meevalt.
- Bijna iedereen geeft aan niets of weinig te merken van initiatieven van de overheid om regeldruk te verminderen. Maar één ondernemer heeft iets over de MKB-toets gehoord en vindt de uitvoering in de praktijk te lang duren, omdat er tot nu toe alleen nog maar twee pilots zijn geweest. Ook is een brancheverenigingbekend met de MKB-toets. Andere initiatieven zoals www.internetconsultatie.nl worden echter ook niet genoemd.
- Twee ondernemers noemen het positief dat de loondoorbetaling bij ziekte voor kleine ondenermingen wordt beperkt. Tegelijk wordt de loondoorbetalingplicht

[1] Besloten tijdens de procedurevergadering van de commissie EZK van 11 september 2018.

[2] Kamerstuk 32637, nr. 314 (link).

bij ziekte veelvuldig als voorbeeld genoemd van te grote regeldruk, zowel financieel als administratief. Hetzelfde geldt voor de transitievergoeding.

De volgende suggesties ter verbetering van de regelgeving worden daarnaast door meerdere ondernemers over verschillende sectoren heen of veelvuldig binnen een sector genoemd:

- Betrek ondernemers daadwerkelijk meer bij het opstellen van beleid en in de uitvoering. Houd rekening met kleine ondernemingen en kijk of andere middelen dan regels beter geschikt zijn. Reageer niet telkens met nog meer regels op losse incidenten.
- Maak regels toekomstbestendig en houd rekening met de digitalisering. Bijvoorbeeld digitale op afstand vastgestelde temperatuur of ph-waarden van zwemwater zijn net zo goed betrouwbaar en bieden het voordeel van continue monitoring.
- Beperk de jaarlijkse wijzigingen van werknemersregelingen en belastingen. Dit is een te grote last die niet bij te houden is. Voorkom een onoverzichtelijke opeenstapeling van regels. Zorg voor betere voorlichting en tools, bijvoorbeeld via de Kamer van Koophandel (KvK).
- Vereenvoudig de btw-opgave en beperk het aantal keer per jaar. Combineer het bijvoorbeeld met de belastingopgave.
- Verminder het aantal (dubbele) regels en controles. Als voorbeelden worden diverse regels en organisaties genoemd, waaronder: de eisen van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), de uiteenlopende cao-bepalingen, de Arbowetgeving, de CBS-opgaven, de KvK, de NVWA, de NAK, Skal Biocontrole, de NCAE, milieudiensten, gemeenten en waterschappen.
- Er worden voor te kleine afwijkingen in de administratie te snel en te hoge boetes opgelegd. Kijk meer naar structurele overtreders en hou rekening met de praktijk.
- In enkele sectoren worden specifieke regels genoemd die eenvoudiger moeten worden gemaakt, zoals in de landbouw (o.a. fosfaatrechten, pluimveerechten. gewasbeschermingsmiddelen) en de kinderopvang (o.a. Wet innovatie en kwaliteit kinderopvang).
- Stel geen verplichte regels op voor arbeidsongeschiktheid, pensioen en ondernemersrisico’s van zzp’ers. Zorg eventueel voor een vrijwillig fonds. Beeindig de onduidelijkheid over de regels voor de arbeidsrelatie met de opdrachtgever (wet DAB) en zorg voor werkbare regels.

3. Nadere toelichting

3 .1 Onderzoeksmethode

De focus van de internetconsultatie was gericht op mkb'ers, zzp'ers en starters. Het doel van de internetconsultatie was om de uiteenlopende ervaringen van verschillende ondernemers direct uit de praktijk te verzamelen. De commissie kan zich op deze wijze een beeld vormen van de huidige regeldruk die ondernemers ervaren. Ook krijgt de commissie inzicht in de (uiteenlopende) suggesties voor verbeteringen van de regels die de ondernemers hebben.

Regeldruk is een breed begrip. De aanpak van de regeldruk door de overheid heeft zich de afgelopen jaren gericht op het verminderen van de kosten die bedrijven maken door administratieve verplichtingen. Het programma betere regelgeving en dienstverlening van dit kabinet is breder. Het programma richt zich bijvoorbeeld ook op het wegnemen van belemmeringen voor innovatie, efficienter toecht en betere digitale dienstverlening[3]. Ook de respondenten kunnen regeldruk verschillend interpreteren. Zo kan het gaan om de regels zelf, de verplichtingen die uit te regels voortvlooien of de controlerende instanties. De regels kunnen daarnaast zowel van de overheid als andere partijen komen, zoals vanuit de branche zelf. Hier dient rekening mee te worden gehouden.

Voor een goede respons is het van belang om in de internetconsultatie een beperkt aantal vragen aan de ondernemers voor te leggen. Aansluitend bij het doel van de internetconsultatie om een beeld te vormen van de huidige ervaringen over regeldruk van ondernemers en in afstemming met de commissie EZK, zijn de volgende drie kernvragen geformuleerd:

- Wat zijn uw ervaringen als ondernemer met de regeldruk van bestaande en nieuwe regels in de praktijk?
- Wat merkt u als ondernemer van initiatieven van de overheid om regeldruk te verminderen, zoals de MKB-toets?
- Welke suggesties voor verbeteringen om de regeldruk voor ondernemers te verminderen heeft u eventueel zelf?

In aanvulling hierop zijn ook enkele gegevens van de respondenten gevraagd. Het gaat hierbij om in welke sector de ondernemer actief is en de grootte van de onderneming. Voor de indeling van de categorieën is aansluiting gezocht bij de definities in belastingwetgeving en van het CBS. Ook zijn van de respondenten de namen en e-mailadressen gevraagd. Deze gegevens worden vertrouwelijk behandeld. Bij de internetconsultatie is tevens aangegeven dat deze gegevens in rapportage worden geanonimiseerd. Zo kan een eventuele drempel voor deelname worden weggenomen.

[3] Kamerstuk 32637, nr. 314 (link).

Op 20 september 2018 is de internetconsultatie online gezet op de website van de Tweede Kamer. De internetconsultatie liep tot en met 15 oktober 2018. De bezoekers van de website zijn bij de start van de internetconsultatie via een nieuwsbericht op de start van de consultatie geattendeerd. Ook is het bericht verspreid via de sociale media van de Tweede Kamer (Twitter en LinkedIn). Op 4 oktober 2018 is de internetconsultatie via de website en sociale media opnieuw onder de aandacht gebracht. Daarnaast is een groot aantal branche- en belangenorganisaties aangeschreven met het verzoek om onder hun leden aandacht te vragen voor de internetconsultatie. Meerdere organisaties, zowel overkoepelend als sectorspecifiek, hebben gehoor gegeven aan dit verzoek. Dit is gebeurd via nieuwberichten op websites, sociale media en in nieuwsbrieven.

Tenslotte is het voor de interpretatie van de resultaten van belang te realiseren dat de internetconsultatie gezien de vormgeving geen wetenschappelijk onderzoek is. Zo is er bijvoorbeeld geen sprake van een aselecte steekproef en representatieviteit. De resultaten geven wel een goed beeld van de ervaringen die leven bij de ondernemers die op de consultatie hebben gereageerd. De respons richt zich daarbij vooral op de problemen. De knelpunten die naar voren komen kunnen aanknopingspunten geven voor verder onderzoek en analyse om tot goede oplossingen te komen, die sectorafhankelijk kunnen zijn.

3.2 Respons

Op de internetconsultatie hebben in totaal 437 respondenten gereageerd. De sectoren zorg en landbouw, bosbouw en visserij zijn relatief sterk vertegenwoordigd. De overheidsector het minste. In sectoren met weinig reacties, ligt de representatieve waarde lager en zijn de resultaten van de consultatie meer een indicatie. Uit de sectoren delfstoffenwinning en energie- en waterleidingbedrijven kwamen geen reacties.

De verschillen in respons zijn deels te verklaren door de mate waarin de benaderde brancheverenigingen het verzoek om deel te nemen aan de internetconsultatie onder hun leden hebben verspreid. Brancheverenigingen kunnen leden hebben verzocht om specifieke punten in te brengen. Ook speelt de grootte van de branche en de mogelijkheden om de achterbannen te bereiken een grote rol bij de respons.

In de grafiek op de volgende pagina staat de verdeling van de ontvangen reacties naar sector.

Grafiek 1 - Aantal reacties naar sector

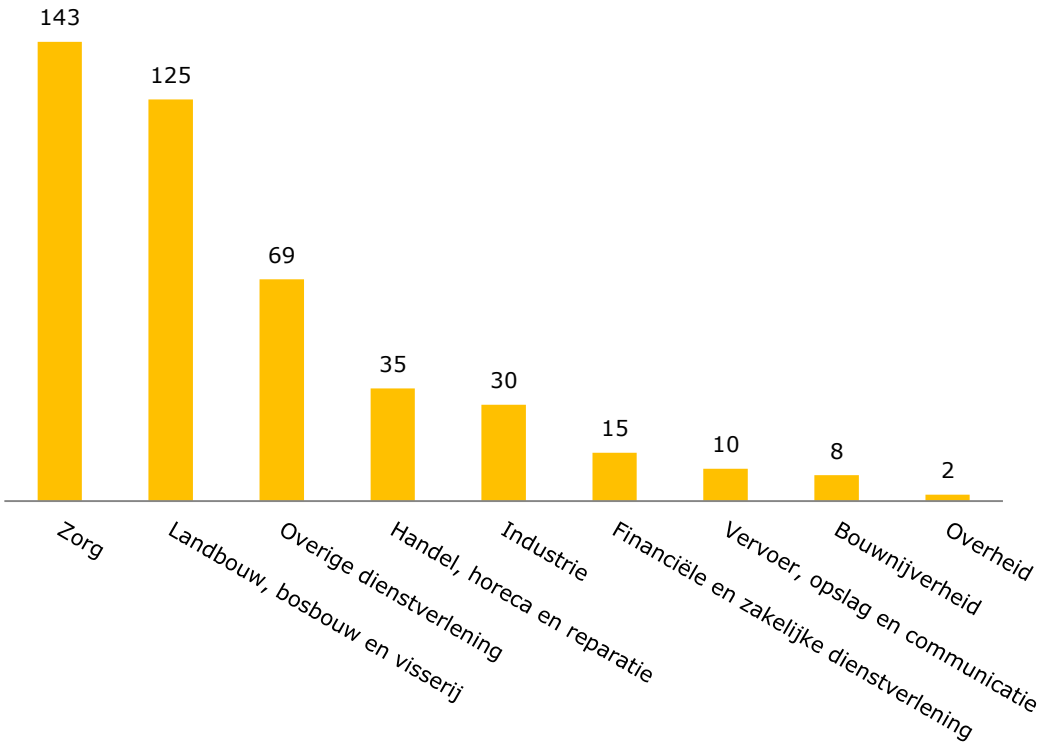

De verdeling van de respondenten naar ondernemingsgrootte is als volgt:

Grafiek 2 - Aantal reacties naar bedrijfsgrootte

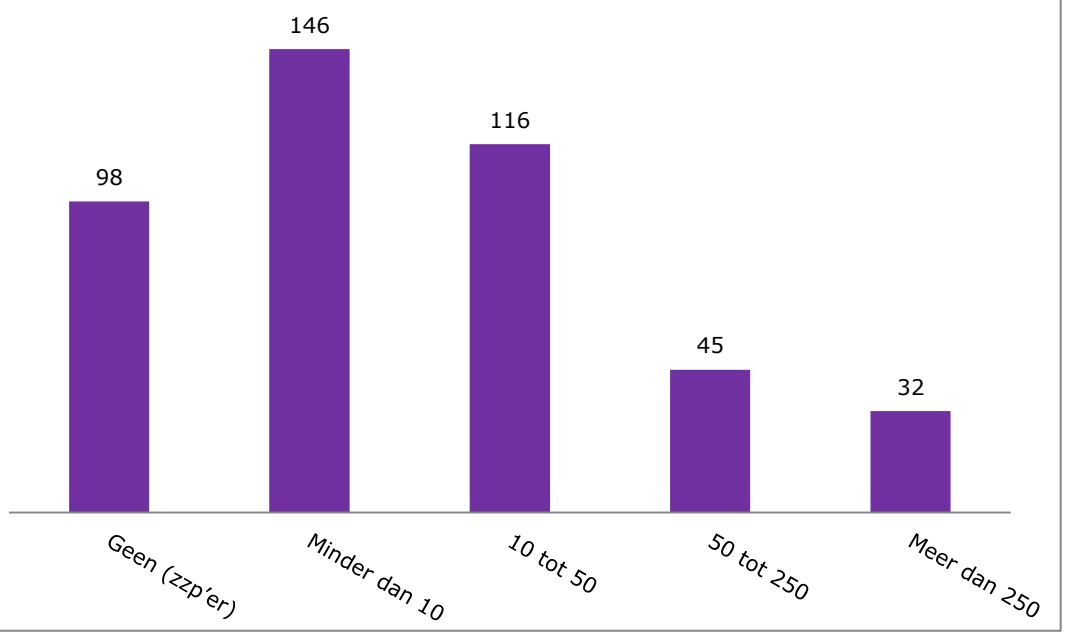

Het meerendeel van de respondenten zijn mkb'ers met minder dan 10 of 10 tot 50 medewerkers, gevolgd door de zzp'ers. Ook hebben in totaal 32 ondernemers gereageerd met meer dan 250 werknemers. Deze groep viel eigenlijk niet onder het primaire doel van de internetconsultatie, namelijk zzp'ers of mkb'ers tot 250 medewerkers. Vooral vanuit de kinderopvang (sector zorg) hebben ook grotere ondernemingen gereageerd.

3. 3 Beeld per sector

Landbouw, bosbouw en visserij

Praktijkervaringen regeldruk

Vrijwel alle respondenten geven aan dat er te veel regeldruk is. Bij de te hoge regeldruk gaat het om dubbele regels, te complexe regels, te snelle veranderingen, te hoge kosten, te veel controles en het te snel opleggen van boetes. Ook staan de regels vernieuwing in de weg. Een respondent omschrijft de hoeveelheid regels als volgt:

> *"Totaal doorgeslagen en niet meer te begrijpen, laat staan uit te leggen. Het ondernemen staat niet meer centraal en word ons onmogelijk gemaakt."*

Ook merken respondenten op dat de grote regeldruk demotiverend werkt. Zo geeft een respondent het volgende aan:

> *"De regeldruk is zo hoog opgelopen dat dit voor ons de reden is om het melkveebedrijf te gaan staken…"*

Als voorbeelden van ingewikkelde en snel veranderde regels worden de fosfaatregels (koppeling aan melkproductie onwerkbaar), milieuregels, huisvestingsregels, ARBO-regels, regels over waterbeheer (bijv. nu vaker ook spuitlicentie 2 verplicht) en tegen legionella, regels over bestrijdingsmiddelen en verschillen in gemeentelijke regels genoemd. Over het fosfaatreductieplan wordt door een respondent opgemerkt dat het voor sommige ondernemers op individueel bedrijfsniveau ook nog steeds niet duidelijk is wat de precieze gevolgen zijn. Ten aanzien van het te grote aantal en dubbele controles en opgaven worden IKB, RVO, gemeenten, provincies, CBS, KvK, NVWA, NAK, Skal en NCAE als voorbeelden gegeven. Hier komen dan ook nog regels uit de markt bij, zoals Globlal Gap, GRASP, Demeter, Ik Kies Bewust/het Vinkje-logo en Milieukeur. Een respondent schrijft dat voor 80 % dezelfde vragen worden gesteld. Gedacht kan worden aan het bij verschillende instanties steeds opnieuw moeten opgeven van het aantal dieren en overlap tussen verplichte veiligheidsverslagen. Als voorbeeld van een nieuwe regel wordt het verplichte plantenpaspoort met informatie bij leveringen genoemd. Voor een van de respondenten lopen de kosten hiervan op tot 90.000 euro per jaar. Verder is het lastig om investeringen in dierenwelzijn en milieu terug te verdienen door de wisselende regels.

Ook wordt opgemerkt dat Nederland regels strenger opstelt en handhaaft dan andere lidstaten van de Europese Unie. Een respondent noemt hierbij het verdwijnen van de ontheffing voor Code 95 om een vrachtwagen te mogen besturen. Daarnaast is de verplichte gecombineerde opgave via RVO te omslachtig gevonden, zeker als kleine ondernemer met bijvoorbeeld meer dan 50 gewassen. Bovendien moeten boerenorganisaties bijna elk jaar uitzonderingen bepleiten op de regels vanwege weersomstandigheden. Het gaat hierbij onder meer om het uitrijverbod van mest en de zaaidatum voor groenbemester. Een ander voorbeeld is de verplichting om binnen drie dagen het land opnieuw ingezaaid te moeten hebben. Zo geeft een respondent met wisselteelt aan vast te lopen omdat dit jaar de maisoogst erg vroeg is, maar wintergraan nu nog niet gezaaid kan worden omdat het dan in de winter kapot vriest.

Initiatieven vermindering regeldruk

De respondenten geven aan niets te merken van initiatieven van de overheid om regeldruk te verminderen. Het is te bureaucratisch en elk jaar zijn er meer regels waardoor het steeds moeilijker te volgen is. Een respondent antwoord bijvoorbeeld als volgt:

> *"Tot nu toe helemaal niets. Ik zou graag eens een concreet voorbeeld krijgen op landbouwniveau waar de regeldruk verminderd is."*

Ook geeft een respondent aan dat nog steeds een voltijd kracht nodig is om de administratie te onderhouden.

Suggesties verbeteringen

Veelvuldig wordt door de respondenten genoemd dat er meer overleg met de sector zelf moet plaatsvinden en de kennis van beleidsmakers en inspecteurs moet worden vergroot. Houd rekening met de bedrijfsgrootte, maak het niet te ingewikkeld en zorg voor robuuste langetermijnwetgeving. Ook moeten niet na elk incident telkens weer nieuwe regels worden opgesteld. Verander regels niet al weer tijdens de invoering en verbeter de communicatie. Werk met kaders, waarbinnen de uitvoering meer ruimte krijgt. Beperkt het aantal instanties voor controles en breng het aantal keuringen terug.

Ter illustratie wordt genoemd dat ieder jaar een bedrijfsbehandelplan en bedrijfsgezondheidsplan moet worden opgesteld per sector. Dit komt voor een gemengd bedrijf met koeien en varkens neer op vier plannen per jaar die tussentijds nauwelijks wijzigingen. Pas dit aan, zodat het nog maar om de drie of vier jaar hoeft.

Enkele andere suggesties gaan over de Grootvee Eenheid (GVE). Doel van GVE's is om de mestproductie van verschillende diersoorten te vergelijken. Een GVE komt overeen met de fosfaatproductie van één melkkoe. Voorgesteld wordt om simpeler regelgeving

in te voeren die makkelijker te controleren is. Bijvoorbeeld één fosfaatrecht per koe die niet afhankelijk is van de melkproductie. Een andere respondent suggereert juist om de exacte productie per koe te nemen, waardoor de melkveesector ook over de exacte hoeveelheid fosfaat wordt afgerekend. Ook doet een respondent de suggestie om GVE's per hectare in te voeren, zodat scheefgroei van de grondgebonden sector voorkomen wordt. Daarnaast wordt opgeroepen om de dure Vervangende verwerkingsovereenkomsten (VVO's), waarmee de mestverwerkingsplicht overdragen kan worden aan een andere mestproducent, af te schaffen. Het doel hiervan was om de fosfaatrechten buiten de deur te houden, maar nu die er toch is zouden de VVO's dus kunnen worden afgeschaft. Voor het mestbeleid zou ook terug kunnen worden gegaan naar een mineralen boekhouding of een verbeterde versie van de kringloopwijzer. Derogatie zou dan niet meer nodig zijn, de grond kan worden opgesteld in categorieën naar mate van uitspoeling.

Ook wordt de suggestie gedaan om de periode voor aankoop, verkoop, lease en verlease van produktierechten naar achteren te schuiven. Nu wordt op het eind van het jaar als voorspelling berekend hoeveel varkensrechten er nodig zijn en na afloop van het jaar moet het werkelijke aantal weer worden berekend.

Een ander voorstel is op de pluimveerechten aan te passen. De prijzen zijn hoog, terwijl veel pluimveerechten bij handelaren zonder pluimvee en bij ex-pluimveehouders zonder pluimvee zouden zitten. De rechten voor pluimvee moeten bij de pluimveehouders blijven, stel als eis dat 90% zelf wordt benut of anders verplichte verkoop.

Als verbetering draagt een respondent daarnaast aan om de gegevens over de aantallen stuks vee in het I&R-systeem van RVO automatisch beschikbaar te stellen aan ondernemers, zodat zij sneller duidelijkheid hebben en fouten eruit gehaald kunnen worden. Ook zou RVO de data van de vervangende verwerkingsovereenkomsten (VVO), driepartijenovereenkomsten (DPO) en voerjaaroverzichten automatisch moeten kunnen inlezen.

Een respondent stelt een paar aanpassingen ten aanzien van Wet geurhinder veehouderij voor. In deze wet is het begrip geurgevoelig object nader omschreven. De uitzondering voor bedrijfswoningen van veebedrijven en voormalige veebedrijven hierop moet beter worden gewaarborgd. Tevens moet een toename van het aantal dieren per diercategorie wel mogelijk zijn als het tot een verbetering (verlaging van de totale emissie) leidt, ook al zijn er geurgevloelige objecten in de buurt van het veebedrijf.

Verder wordt onder andere genoemd dat het toelatingsbeleid van gewasbeschermingsmiddelen moet verbeteren. Laat een middel toe voor alle teelten en

beoordeel het niet meer per teelt. Ook zou ten aanzien van milieucontroles LTO een sterkere rol moeten krijgen om praktische input te geven voor regels. Daarnaast wordt het onterecht gevonden dat de boetes in de landbouwsector hoger liggen dan in andere sectoren. Op gemeentelijk niveau kan bijvoorbeeld worden gewijzigd dat als een gebied is aangewezen als glastuinbouwlocatie, niet bij elke uitbreiding bestemmingswijzigingen ingediend moeten worden.

Delfstoffenwinning

Uit de sector delfstoffenwinning zijn geen reacties van ondernemers ontvangen.

Industrie

Praktijkervaringen regeldruk

Uit de ervaringen van de respondenten in de sector industrie komt naar voren dat er te veel regeldruk is. Dit vergt de inzet van meer personeel en leidt tot extra kosten. Ook merkt een respondent op dat het tot minder creativiteit en arbeidsvreugde leidt. Regels over hygiene en voedselveiligheid worden tevens in deze sector als voorbeelden genoemd. Te vaak wordt er bovendien dubbele informatie door verschillende organisaties opgevraagd. Dit betreft overigens niet alleen de overheid, maar ook banken. De informatie is dan bijvoorbeeld ook uit het register van de Kamer van Koophandel (KvK) te halen. Een respondent geeft aan dat ondernemers al veel verantwoordelijkheid nemen en bij inspecties meer rekening moet worden gehouden met hun medewerking. Onkundig en onervaren inspectiepersoneel is een groot probleem.

Initiatieven vermindering regeldruk

De respondenten geven aan niets te merken van initiatieven van de overheid om regeldruk te verminderen.

Suggesties verbeteringen

Een respondent stelt voor om één centrale plek aan te wijzen waar andere organisaties alle informatie over een bedrijf kunnen opvragen. Dit zou de KvK kunnen zijn. Er moet dan voor worden gezorgd dat de informatie correct blijft. Een andere respondent doet de suggestie voor het instellen van een onafhankelijke instelling die, vrij en ongehinderd, klachten over wet- en regelgeving in ontvangst neemt en beoordeelt.

Daarnaast moeten regels niet te ad hoc zijn en in de waan van de dag worden gemaakt. Reageer niet op incidenten en verander regels minder vaak. Stel de noodzaak centraal en voorkom dat organisaties een te grote stem hebben in nieuwe regels hebben, terwijl hun standpunten geen reële afspiegeling van de maatschappij zijn. Tenslotte dient het toezicht te worden vereenvoudigd.

Energie- en waterleidingbedrijven
Uit de sector energie- en waterleidingbedrijven zijn geen reacties van ondernemers ontvangen.

Bouwnijverheid
Praktijkervaringen regeldruk
De respondenten geven aan dat er jaarlijks te veel regels bijkomen. Ook zijn de bestaande regels te onduidelijk. Als voorbeelden van de onduidelijke regels worden de verschillende cao's en de Arbowetgeving genoemd. Een respondent noemt specifiek artikel 9.5 van het Arbeidsomstandighedenbesluit. Al met al wordt er te veel gevraagd van mkb'ers, het is moeilijk om op de hoogte te blijven als je de middelen niet hebt. Bij controles worden in de ogen van de respondenten te snel boetes uitgedeeld.

Tevens vraagt een respondent aandacht voor de Wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (DBA). Doel van de wet is om opdrachtgevers en opdrachtnemers duidelijkheid te geven over de onderlinge arbeidsrelatie. De wet DBA vervangt sinds 1 mei 2016 de Verklaring arbeidsrelatie (VAR), maar heeft geleid tot veel onduidelijkheid. Het kabinet streeft ernaar om per 1 januari 2020 een nieuwe wet in te laten gaan. Tot die tijd wordt de huidige Wet DBA door de belastingdienst niet gehandhaafd.
De Wet DBA heeft volgens de respondent tot onduidelijkheid en chaos geleid. Het kabinet moet duidelijke keuzes maken en zorgen voor goede definitie van zzp'ers. In de woorden van de respondent:

> *"… er zijn zzp'ers en er zijn ozp'ers (ondernemers zonder personeel). Die laatste gedragen zich ook als ondernemer, met alles wat daarbij hoort. "*

Tot slot wordt de loondoorbetalingsplicht bij ziekte en de transitievergoeding bij ontslag van werknemers genoemd. Beide regelingen kosten te veel geld en zijn volgens een respondent te veel afgestemd op de grote bedrijven.

Initiatieven vermindering regeldruk
Door bijna alle respondenten wordt aangegeven dat ze niets merken van initiatieven om de regeldruk te verminderen. Zo geeft een respondent aan dat het aantal uitvoerende stafmedewerkers in 40 jaar tijd nog steeds even groot is. Een andere respondent laat weten van de MKB-toets gehoord te hebben, maar dat de daadwerkelijke invoering te lang op zich laat wachten. Ook geeft een respondent aan de codes voor veilig werken die door het vroegere Hoofdbedrijfschap Ambachten als hulpmiddel werden opgesteld te missen.

Suggesties verbeteringen
Meerdere respondenten noemen als suggestie dat beter getoetst moet worden hoe toegankelijk bestaande regelgeving is en wat de extra belasting van nieuwe regels is.

Dit kan bijvoorbeeld door mkb'ers en accountants mee te laten kijken. Er dient dus beter rekening gehouden te worden met de praktijk:

> *"Laten de ambtenaren die de regels maken eerst eens een paar maanden met de benen in de modder staan. Eerst eens kijken voor wie ze de regels maken en wat die voor een impact zouden kunnen hebben"*

Verder wordt genoemd dat er niet bij ieder exces nieuwe regels moeten komen, de gemeentelijke voorschriften geharmoniseerd moeten worden, het milieubeleid en de handhaving tussen regels eenduidiger moet en er geen verplichte arbeidsongeschiktheids- en pensioenregeling voor zzp'ers moet komen. Ook merkt een respondent op dat het systeem van de G-rekening moet worden afgeschaft, of dat het systeem voor alle ondernemers en dus ook zzp'ers moet gelden. In verband met de Wet Keten Aansprakelijkheid kunnen inleners van het personeel een gedeelte van de factuur op deze speciale rekening van de uitlener storten. De uitlener gebruikt dit geld om zijn verschuldigde loonheffingen en omzetbelasting te voldoen aan de belastingdienst.

Handel, horeca en reparatie

Praktijkervaringen regeldruk

De breed gedragen lijn onder de respondenten is dat de regeldruk te zwaar is. Door het groeiende aantal regels komt er teveel op het bord van de ondernemer terecht. Een respondent geeft aan dat dit tot onwerkbare situaties leidt en het ondernemen ook niet leuk meer maakt. Regels zijn onmisbaar, maar te veel verplichtingen zijn gericht op het invullen van lijstjes en het maken van protocollen die er alleen maar op zijn gericht om zaken vast te leggen voor als er wat gebeurt. Het is niet doelgericht.

Als voorbeelden van regels an administratieve verplichtingen worden onder meer de vragenlijsten van het CBS, de risico-inventarisatie en –evaluatie (RI&E, voor personeel), de HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Points, risico-inventarisatie voor voedingsmiddelen), de legionellawetgeving en de toeristenbelasting genoemd. Een respondent haalt ook de steeds weer terug kerende opgave van de verontreinigingsheffing/zuiveringsheffing aan. Een respondent van een autobedrijf noemt de regeling autobedrijven (BEM), met daarin de verplichting om bij te houden hoeveel banden er inkomen en weer opgehaald worden. De regels houden verder te weinig rekening met kleine bedrijven. Daarnaast zitten er te grote verschillen in de regels tussen gemeenten, zoals over de winkeltijden.

Ook wordt de belasting van de verplichte loondoorbetaling bij ziekte door de ondernemers als een te grote last ervaren, zowel qua administratie als financieel. Helemaal omdat na afloop van de periode van loondoorbetaling en de werknemer niet terug kan keren, ook nog de transitievergoeding moet worden betaald. De regels van

de AVG komen ook in deze sector weer terug als ergernis. Een respondent geeft hierover het volgende aan:

> *"Er komt gewoon steeds meer op het bord van de ondernemer te liggen. Of het kan of niet het moet. Kijk naar de privacywetgeving. Je moet van alles regelen voor een bepaalde datum en heb jezelf de kennis niet dan moet je die inkopen tegen hoge uurtarieven."*

Initiatieven vermindering regeldruk
De respondenten geven aan niets tot weinig te merken van initiatieven om de regeldruk te verminderen. Een respondent geeft wel aan dat regels worden vervangen door meer eigen verantwoordelijkheid, maar dat er net zo hard nieuwe regels bijkomen. Een andere respondent geeft aan in de dagelijkse gang van zaken weinig last te hebben van regeldruk, maar dat de handhaving van bestaande regels beter moet. Het gaat daarbij met name om de Drank- en Horecawet. Niet handhaven zorgt voor een ongelijk speelveld.

Suggesties verbeteringen
Meerdere respondenten stellen voor om de regels van de ziektewet voor ondernemers te versoepelen. Een respondent stelt voor de regels voor winkeltijden weg te halen bij gemeenten en landelijk en uniform te regelen. In de ruimtelijke ordening moet meer ruimte komen voor uitbreidingsmogelijkheden van bedrijven. In de regelgeving over de drankverkoop dienen volgens een respondent wijnwinkels en slijterijen meer mogelijkheden te krijgen om de klant de beleving te geven, om te voorkomen dat deze ondernemers worden opgeslokt door de grote spelers op de markt. In regelgeving moet hiertoe onderscheid worden gemaakt tussen speciaal zaken en supermarkten. Vanuit de horeca wordt bijvoorbeeld ten aanzien van het muziekgeluid voorgesteld om de nieuwe 5-stappen handhavingsstrategie te schrappen en met de landelijke milieunormering te handhaven.

Ook moet er volgens de respondenten beter worden gekeken naar de praktijk. Maak hiervoor in regels onderscheid tussen het grootbedrijf en het mkb. Biedt maatwerk. Overleg met de relevante brancheverenigingen in het vroegste stadium van beleidsvorming. Reageer bovendien niet te veel op incidenten en verminder de verplichtingen om lijstjes bij te houden en de controles daarop. Tijdens de controles en in de uitvoering moet er ruimte komen om rekening te houden met intenties van ondernemers.

Verder zou de verontreinigingsheffing/zuiveringsheffing om de paar jaar kunnen plaatsvinden. Een andere suggestie is om het incasseren van belastingen en sociale lasten rechtstreeks bij de burger te incasseren in plaats van via bedrijven. Tot slot wordt de suggestie gegeven om af te zien van het vooraf prognosticeren van de

gewerkte uren. De daadwerkelijk gewerkte uren kunnen worden afgelezen van de opgave van de loonstroken.

Vervoer, opslag en communicatie

Praktijkervaringen regeldruk

De regeldruk wordt door respondenten steeds groter en onuitvoerbaar gevonden. Jaarlijks zijn er mutaties in regels. Zo schrijft een respondent:

> *"Je wordt stapelgek van alle regels. Je denkt na een keuring alles in orde te hebben. Komen er weer nieuwe regels kan weer opnieuw beginnen."*

Binnen de sector vervoer, opslag en communicatie hebben voornamelijk binnenvaarders gereageerd. Zij noemen als probleem onder meer de veiligheidsregels, de eisen aan boord (bijvoorbeeld voor slaap- en verblijfsruimtes), het vaartijdenbesluit, de uitluisterplicht marifoon en de regels voor uitstoot van scheepsmotoren genoemd. Er wordt te weinig gekeken naar de doelstellingen en te veel naar het hebben van certificaten en het op papier voldoen aan regels.

Initiatieven vermindering regeldruk

Alle respondenten geven aan niets te merken van initiatieven om de regeldruk te verminderen. Een respondent geeft daarbij aan dat de 'papieren tijger' steeds groter wordt.

Suggesties verbeteringen

De respondenten geven aan dat dubbele administraties minder moeten worden en dat de veiligheidsregels eenvoudiger kunnen. Ambtenaren en Kamerleden dienen in de praktijk mee te lopen en alle regels langs te gaan. Voor de scheepvaart moet daarbij beter rekening worden gehouden met het verschil tussen bestaande en nieuwe schepen. In het vaartijdenbesluit moet meer ruimte komen om rekening te houden met de praktijk, zoals onvoorzien oponthoud bij sluizen en bruggen. Voor fabrieken is het ook belangrijk dat de productie kan blijven draaien. Ook zou de Praktijk Diervoeder Vervoer (PDV) afgeschaft moeten worden. Over het schoonmaken van de transportruimtes moet te veel worden bijgehouden. Verder dient de uitgifte voor het certificaat uitstoot motor eenvoudiger te worden, laat meten aan de pijp doorslaggevend zijn.

Als laatste punt noemt een respondent de inkomstenbelasting. Schippers hebben niet elk jaar dezelfde inkomsten. Bij hogere inkomsten moet worden bijbetaald inclusief boeterente, maar omgekeerd bij lagere inkomsten als er een terugbetaling plaatsvindt wordt er geen rente verrekend. Bovendien moet er geen sprake zijn van boeterente als schippers wel op tijd de gegevens zo correct mogelijk doorgeven aan de belastingdienst.

Financiële en zakelijke dienstverlening

Praktijkervaringen regeldruk

Verschillende respondenten noemen dat te veel regels zijn. Ook is er sprake van opstapeling, die tot een grote brij leidt. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om regels over werknemers:

> *"[Ik] zal eerder opdrachten weigeren dan personeel aan te nemen, vanwege de vele regels en administratieve lasten."*

Ook het werken met zzp'ers wordt te moeilijk gevonden door de regels. Concreet worden het urencriterium en het vastleggen van de gewerkte uren genoemd. Het gehanteerde criterium 'aannemelijk maken' werkt in de praktijk niet. Een respondent merkt op dat als niet exact per minuut alles wordt vastgelegd, de fiscus al snel oordeelt dat de gewerkte uren niet toewijsbaar zijn en dat de zzp-er daarom meteen in het hoekje wordt gezet van hobbyist. Een respondent vanuit de uitzendbranche geeft aan dat de regeldruk in de sector door zowel bestaande als nieuwe regels hoog is.

Een andere respondent geeft als voorbeelden van regeldruk de Wet arbeidsmarkt in balans (WAB) en de toegang tot het recht. De griffiekosten voor kleine vorderingen worden zo hoog gevonden dat vele mkb'ers rechtszaken maar zouden laten schieten, ondanks dat er goede kansen liggen om zaken te winnen. Daarnaast worden meerdere keren de gevolgen van de AVG genoemd. Ook wordt aangegeven dat de formulieren voor de opgave van btw in tegenstelling tot de inkomstenbelasting onduidelijk zijn (onderscheid binnenland, EU en buiten-EU, invullen fictieve bedragen) en correcties achteraf niet mogelijk zijn. Een respondent die gezien het aantal medewerkers eigenlijk onder het grootbedrijf valt, noemt verder als punt dat het UWV de het beoordelen van een aanvraag doelgroepverklaring loonkostenvoordeel (LKV) voor werknemers verruimd heeft tot drie maanden. Dit leidt ertoe dat loonaangite met terugwerkende kracht moeten worden gecorrigeerd.

Initiatieven vermindering regeldruk

Bijna alle respondenten noemen dat ze niets of te weinig merken van initiatieven om de regeldruk te verminderen. Een respondent geeft aan dat er wel werk wordt gemaakt om regeldruk voor het mkb te verminderen. Een andere repsondent merkt op dat het positief is dat het ministerie van EZK in overleg met marktpijen aandacht inzet op het verminderen van regeldruk en de MKB-toets, maar dat het te vrijblijvend is.

Suggesties verbeteringen

Als suggestie voor verbetering worden genoemd om zzp'er goed voor te lichten met betrekking tot risico's als ziekte en het binnenhalen van te weinig opdrachten, maar hiervoor geen verplichte regels op te stellen. Laat de zzp'ers zelf de keuze maken. Er

zou wel een vrijwillige collectieve basisverzekering aangeboden kunnen worden. In het algemeen moet regelgeving zich meer op hoofdlijnen richten en niet op details.

Voor de AVG zou het behulpzaam zijn als hieraan nadere invulling word gegeven door standaarden of modelvoorbeelden. Bij controles van ondernemingen moet afhankelijk van de omstandigheden ook een soepeler beoordeling toegepast kunnen worden, er moet meer rekening gehouden worden met de dagelijkse handelspraktijk. Daarnaast zouden voor kleinere ondernemingen langere implementatietermijnen moeten gelden.

Ten aanzien van de doelgroepverklaring LKV wordt de suggestie gedaan om het UWV een centraal register te laten opzetten voor alle doelgroepen waarop het LKV van toepassing is. Via het ingeven van het BSN van de betreffende medewerker wordt het toetsbaar voor de werkgever. De verklaring zou daarna direct downloadbaar moeten zijn ter onderbouwing van de toepassing van het LKV.

Om de MKB-toets minder vrijblijvend te maken, zou er een sanctie moeten staan op het niet uitvoeren van een MKB-toets door departementen. Ook zou de ATR als aanjager van de MKB-toets kunnen functioneren. Daarnaast moet er goed gecommuniceerd gaan worden over de MKB-toets. Wet- en regelgeving over flexible arbeid zou ook moeten worden getoetst. Verder moeten de in omvang verschillende mkb-bedrijven representatief worden betrokken bij de Commissie van Straalen. Deze commissie zal zich richten op verbeteren van de werkbaarheid en begrijpelijkheid van bestaande wet- en regelgeving.

Overheid

Praktijkervaringen regeldruk

Binnen deze sector hebben maar twee respondenten gereageerd. Net als in andere sectoren, is het lastig dat er steeds weer nieuwe regels bijkomen en dat er te veel op incidenten wordt gereageerd. Beide respondenten noemen dat de VAR en de DAB met de modelovereenkomsten tot veel onduidelijkheid en extra uitzoekwerk leiden. Intermediairs (uitzendbureau's) zouden zich volgens een van de respondenten hier onnoddig tussen ‘wringen’ door ingewikkelde, kostenverhogende en tijdrovende procedures te verzinnen. Daarnaast is het invullen van de belastingsaangifte zeer complex en lastig door de combinatie van een eigen onderneming, een eigen huis, de gezinssituatie (samengesteld gezin) en gescheiden financiën.

Initiatieven vermindering regeldruk

De respondenten merken weinig tot niets van initiatieven om de regeldruk te verminderen.

Suggesties verbeteringen

Regels moeten zo simpel zijn, dat het niet nodig is om juridische of financiële experts in te huren. Zodra dat het geval is, zijn de regels te ingewikkeld. In tegenstelling tot de overheid zelf hebben kleine ondernemer niet een heel leger aan bijvoorbeeld juristen. Vereenvoudig de belastingaangfite en maak herberekeningen mogelijk al er sprake is van gescheiden financiële budgetten. Verder moeten er voor zzp'ers geen verplichte beroeps-, aansprakelijkheids- en arbeidsongeschiktheidsverzekeringen komen. De huidige vrijwillige verzekeringen moeten worden aangepast, zodat de kosten naar verhouding van het aantal werkbare uren worden berekend. Niet alle zzp'ers werken fulltime.

Zorg

Praktijkervaringen regeldruk

Alle respondenten binnen de sector zorg noemendat de regeldruk te groot is. Er zijn te veel regels, er moet te veel worden ingevuld en er is te weinig tijd voor cliënten. Het is door de grote regeldruk ook moeilijk om alle regels na te leven, zoals een respondent omschrijft:

> *"De regeldruk is gigantisch. Als zzp'er kom ik tijd tekort om aan alle eisen / verplichtingen te voldaan."*

Als specifiek voorbeeld worden de aanbestedingen voor het verlenen van WMO-zorg genoemd. Hierbij moeten veel formulieren worden ingevuld, die te weinig over de kwaliteit zeggen. Ook het aanvragen van persoonsgebonden budgetten (pgb's) wordt omslachtig gevonden. De VNG heeft hiervoor een app, maar gegevens moeten te vaak opnieuw worden ingevuld. Net als in andere sectoren worden verder bijvoorbeeld de AVG en de vragenlijsten van het CBS naar voren gebracht.

Binnen de sector zorg gaan veel ontvangen reacties over de kinderopvang. De Wet innovatie en kwaliteit kinderopvang (IKK) wordt bijna door iedereen aangehaald. Deze wet leidt tot veel regeldruk: beleidsdocumenten, protocollen en inventarisaties moeten worden aangepast. Ook het blijven informeren en coachen van de pedagogisch medewerkers over beleid en eisen kost heel veel tijd. Het vaste gezichtencriterium vormt een grote belemmering, omdat er ook niet meer van mag worden afgeweken tijdens ziekte of verlof van medewerkers. Zeker voor kleinere ondernemingen is het lastig om hieraan te kunen voldoen. Verder houdt de drie-uursregeling, waarin organisaties mogen afwijken van de beroepskracht-kindratio, geen rekening met praktijksituaties.

Daarnaast wordt de risicoinventarisatie Veiligheid en Gezondheid genoemd, waarvoor een tweetal documenten (Beleidsplan Veiligheid en gezondheid en Risico inventarisatie V & G) moeten worden opgesteld die hun doel voorbij schieten. Een andere respondent

geeft als voorbeeld het pedagogisch beleidsplan, dat zo omvangrijk moet zijn waardoor klanten het toch niet lezen.

Ook vanuit de kinderopvang komt veel kritiek op de AVG. Daarnaast wordt over de inspecties door de GGD opgemerkt dat ze te vaak plaatsvinden en inspecteurs regels niet uniform toepassen. Bovendien noemt een respondent de regels voor het binnenklimaat, waarbij het lastig is om aan de regels te voldoen als de luchtkwaliteit buiten in de nabijheid van de opvanglocatie slecht is. Tenslotte wordt aangegeven dat het aanvagen VOG's te lang duurt.

Overigens hebben onder de kinderopvangorganisaties 27 ondernemers gereageerd met meer dan 250 werknemers, maar de punten van kritiek komen overeen met die van de kleinere bedrijven in de kinderopvang.

Initiatieven vermindering regeldruk
De respondenten merken niets van initiatieven van de overheid om regeldruk te verminderen. Vrijwel alle respondenten ervaren juist een forse toename van de regeldruk. Een respondent noemt het initiatief '(Ont)Regel de Zorg' met schrapsessies. Vooralsnog zou dit alleen hebben opgeleverd dat een enkele zorgverzekeraar wat regels heeft geschrapt, terwijl de meeste zorgverzekeraars de duimschroeven alleen maar verder hebben aangedraaid.

Suggesties verbeteringen
Een respondent geeft de suggestie om voor zzp'ers speciale regelingen te maken, zodat rekening wordt gehouden met hun tijdsdruk. Stel in de regels de kwaliteit en de te bereiken doelen voorop. Ook vinden respondenten dat vertrouwen meer het uitgangspunt moet zijn, in plaats van uit te gaan van het wantrouwen dat is gebaseerd op fraudegevallen. Door alle risico's met uitvoerige regelgeving proberen uit te sluiten worden ook de goede ondernemers gestraft. De GGD moet minder inspecties houden. Tenslotte wordt de suggestie genoemd van een registratie waarin alle regels komen te staan. Na afloop van elk jaar zou er minimaal één regel minder in moeten staan dan aan het begin van het jaar.

Voor de kinderopvang wordt specifiek voorgesteld om een tasforce ter vermindering van de regeldruk op te richten. Niet alles in regels vastleggen, maar meer vertrouwen en ruimte voor professionaliteit moet het uitgangspunt zijn. Zorg voor voldoende implementatietijd en las pauzes na nieuwe regelgeving in, zodat de sector op adem kan komen. Concreet verzoeken respondenten om de te strikte regels van de Wet IKK terug te draaien. Het gaat hierbij om de bepalingen over het vaste gezichtencriterium, de drie-uursregeling en het aantal baby's per beroepskracht.

Daarnaast wordt gevreesd dat de uitbetaling van de kinderopvangtoeslag via de kinderopvangorganisaties tot veel extra regelwerk leidt. De oproep is om hiervan af te zien. Tot slot stelt een respondent voor om subsidie te geven voor de scholing van medewerkers om aan de regels te kunnen voldoen.

Overige dienstverlening

Praktijkervaringen regeldruk

De respondenten geven aan dat de regelgeving te veel, te complex, tegenstrijdig en verschillend te interpreteren is. De kleinere ondernemers ervaren het als een grote belasting. Het is lastig om alles bij te houden en leidt tot steeds meer kosten. Als voorbeelden worden de Arbowetgeving, de regels over de loonadministratie, de loondoorbetalingsplicht bij ziekte inclusief de 42-wekenmelding, de verschillen tussen cao's en de regels over de arbeidsrelatie van zzp'ers met in het bijzonder de Wet DAB genoemd. Verder gaat het om de Warenwet, de legionellaregels, de milieuwetgeving, de meldingsplicht werken in het buitenland, de privacywetgeving (AVG), het verrekenen van loonbeslagen en de verplichte CBS-enquêtes. Ook worden de op gemeentelijk niveau vaak lange bestemmingsplanprocedures voor uitbreiding weer naar voren gebracht. Een respondent laat weten dat 5% van de personeelsinzet naar alle administratieve taken gaat.

De regels wijzigen bovendien te vaak. De KvK zou ondernemers meer moeten helpen met ondersteuning. Vooral rond de loonadministratie volgen regels elkaar snel op, waardoor het zonder aparte loonadministrateur en dus extra kosten niet te doen is. Als je achterloopt met de administratie volgen te snel boetes. Een ander probleem dat meerdere malen wordt genoemd is de verschillende interpretatie van regels door toezichthouders en ambtenaren.

Tevens wordt er te weinig rekening gehouden met nieuwe ondernemersvormen. Zo geeft een respondent aan dat in een franchiseorganisatie samenwerkende zzp'ers als verkapte dienstverbanden worden gezien. Het is echter een bewuste keuze van de zzp'ers om in deze vorm met elkaar samen te werken, met meer vrijheden en een beter inkomen dan bij de gewone bedrijven in de betreffende markt.

Er zijn drie respondenten die aangeven dat het wel meevalt met de regeldruk. Een van deze respondenten geeft daarbij aan nog maar net te zijn begonnen, een andere respondent merkt op dat de AVG wel veel voeten in de aarde had.

Initiatieven vermindering regeldruk

De meeste respondenten geven aan niets te merken van initiatieven om de regeldruk te verminderen. Ook wordt genoemd dat voorschriften vanuit de Europese Unie het alleen maar erger maken. Een respondent geeft aan dat er in het verleden behoorlijk wat is bereikt, maar dat er de laatste vier tot zes jaar alleen maar regeldruk is

bijgekomen. Volgens een andere respondent is de vermindering van regeldruk een beetje merkbaar. Twee respondenten noemen het positief dat de loondoorbetalingsplicht bij ziekte tot een jaar wordt beperkt. Ook wordt door een respondent de Wet administratieve lastenverlichting in sociale zekerheid uit 2004 aangehaald, maar het enige wat hiermee is afgeschaft was de eerste dagsmelding.

Een andere respondent merkt op dat een groot aantal ondernemers heeft meegewerkt aan onderzoeken van de ministeries van onder andere EZK en SZW. Knelpunten worden wel genoteerd, maar er wordt vervolgens helemaal niets mee gedaan. Ook in de huidige kabinetsbrief wordt volgens de respondent het probleem weggeschreven, weggedefinieerd en ontkend.

Suggesties verbeteringen

De respondenten benadrukken dat het belangrijk is dat regels toepasbaar zijn. Toets dit en betrek uitvoeringsorganisaties, kom bijvoorbeeld met hen tot een regelreductieplan. Maak voor kleine bedrijven tot ongeveer 15-20 fte uitzonderingen in regelgeving. Evalueer de regels, pas aan wat niet werkt en zorg dat ze meegaan in de tijd. Hou rekening met nieuwe ondernemersvormen en automatisering. Als temperatuur van een vriezer of bijvoorbeeld de kwaliteit van zwemwater continu kan worden gemonitord, dan moet het niet meer nodig zijn om dit telkens handmatig te meten en te noteren. Ook moet bij controles meer gekeken worden naar structurele overtredingen in plaats van als een keer door drukte iets te laat wordt genoteerd of doorgegeven. Zorg verder voor één loket voor regelgeving waar ondernemers terecht kunnen en verbeter de communicatie, bijvoorbeeld door voorlichting via de KvK. Een respondent vindt dat er een recht op kostenvergoeding voor de informatieverstrekking bij verplichte enquêtes en registratie verplichtingen moet zijn om ondernemers in hun kosten tegemoet te komen.

Een van de respondenten geeft dit als tip mee:

> *"Zoals we in de commercie zeggen: KISS. Keep It Stupid Simple. Geen uitzonderingen en uitzonderingen op de uitzondering. Maak het zo, dat iemand met MAVO het nog kan begrijpen."*

Als voorbeeld noemt de respondent de btw. Er moet veel worden gedaan om aan buitenlandse zakenpartners 0% btw te mogen berekenen. Stem hierom de Europese belastingsystemen mee op elkaar af. Anderen stellen ten aanzien van belastingen en btw voor om dit voortaan in één keer te verreken. Stel hiervoor ook een online tool op. Daarnaast zou één belastingpercentage voor winst het ook eenvoudiger maken.

Een respondent roept op om het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK) echt toe te passen. Ook een andere respondent geeft aan dat er beter moet

worden gekeken of het echt noodzakelijk is dat de regel er bij komt, of dat andere beleidsinstrumenten zoals bewustwording, belasting, communicatie en subsidie, geschikter zijn. Door het Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR) wordt namelijk alleen gemonitord of de effecten in kaart zijn gebracht.

Andere concrete suggesties zijn stappenplannen voor onder ander ziekte van werknemers. Ook dient het risico op loondoorbetaling niet altijd bij de ondernemer te liggen, werknemers kunnen ook in hun vrije tijd blessures oplopen. Een respondent vraagt daarnaast om de boetes voor te laat ziekmelden af te schaffen, het UWV zou toch pas na twee jaar hier wat mee doen. Verlaag bovendien de transitievergoeding. Zzp'ers vragen om geen verplichte ziekte- en zwangerschapsverzekeringen en regels in te voeren. Een zzp'er geeft aan dat hiervoor juist wel wat geregeld moet worden.

Verder wordt het afschaffen van de meldplicht voor werken in andere EU-landen genoemd. Het doel oneerlijke concurrentie tegen te gaan kan ook bereikt worden door bijvoorbeeld een jaarlijkse toetsing op uitbetaling van het minimum uurloon. Daarnaast dienen de privacyregels (AVG) vereenvoudigd te worden en moet worden afgestapt van de verplichte opgave aan het CBS.